

Visietekst rond samenwerking binnen werkgroep 'Recht op Leren'

Versie 29 juni 2022

1. Werkgroep Recht op Leren (ROL)

De vroegere Beleidsgroep Leerrecht/Meldpunt Schoolexterne interventies is sinds 2022 veranderd in de Werkgroep 'Recht op Leren' aangezien de doelstellingen en werking in de loop der jaren veranderd zijn. Om verwarring met de trajecten Leerrecht (onder NAFT) te vermijden is er gekozen voor de naam 'Recht op Leren'.

In de Werkgroep 'Recht op Leren' zitten zowel aanbieders van schoolexterne interventies als aanmelders (zie bijlage voor een overzicht van de leden). Ook andere geïnteresseerden die mee willen denken om het Recht op Leren te garanderen voor jongeren waar schooluitval dreigt zijn welkom.

Huidige invulling van de **taken van deze werkgroep**:

- Samenbrengen van aanbieders en aanmelders op regelmatige basis (3x/jaar)
- Update van de aanmeldingen bij het Meldpunt SI en afstemming van de samenwerking met het Meldpunt
- Uitwisselen van informatie
- Elkaar inspireren
- Wat is mogelijk tussen de organisaties rond afstemming, waar is (vernieuwende) samenwerking mogelijk?
- Knelpunten en good practices delen
- Samen de agenda van de werkgroep vormgeven
- Beleidssignalen opvangen en overbrengen aan de bevoegde instanties

2. Wat is een schoolexterne interventie?

Een **schoolexterne interventie** ondersteunt kinderen en/of jongeren (en eventueel de leerkrachten die deze kinderen en jongeren ondersteunen) die de binding met school (dreigen te) verliezen en zo een grote kans maken om vroegtijdig de school te verlaten zonder kwalificatie. Een schoolexterne interventie kan op de school of buiten de school op een andere locatie doorgaan.

Een schoolexterne interventie maakt deel uit van het **schoolextern aanbod** binnen het **decreet leerlingenbegeleiding**:

- Situeert zich in het zorgcontinuüm binnen 'Uitbreiding van Zorg'
- Het CLB kan vanaf de fase van 'uitbreiding van zorg' een leerling of onderwijsinstelling, na indicatiestelling en in samenspraak met de onderwijsinstelling, doorverwijzen naar een schoolextern aanbod.
- Bij een doorverwijzing naar een schoolextern aanbod, ongeacht de financiering van dit aanbod, moet het CLB zijn draaischijffunctie opnemen; dit wil zeggen dat het CLB altijd de doorverwijzer is naar een schoolextern aanbod. Het CLB zorgt hierbij, in gedeelde

Versie juni 2022

verantwoordelijkheid met het schoolextern aanbod, voor een warme toeleiding naar het schoolextern aanbod en terugkoppeling van het extern aanbod naar de school in functie van een afstemming op het onderwijstraject en de leerlingenbegeleiding. Het CLB werkt hiervoor samen met relevante partners.

Verschillende **financiering** zijn mogelijk voor een schoolexterne interventie

- Vlaamse overheid: NAFT
- Steden en gemeenten
- Scholen en/of scholengemeenschappen
- Jeugdhulp (module ondersteunende begeleiding)
- Departement landbouw (Groene Zorg)
- Privé-initiatieven

Wat zijn de **doelstellingen** van een schoolexterne interventies?

We willen samen het recht op leren garanderen. Liefst wordt er zoveel als mogelijk ingezet op de “brede basiszorg” en “verhoogde zorg” in een school. De leerkrachten hebben voldoende tools in handen om een verbindend schoolklimaat te creëren en dit wordt ondersteund door de beleidsvisie binnen de school.

Voor een aantal jongeren met socio-emotionele- en/of gedragsmatige problematiek en/of waar de relatie tussen de school en de jongere moeilijk loopt, zal dit mogelijks niet volstaan en zal “uitbreiding van de zorg” noodzakelijk zijn. Het CLB neemt dan een actieve, begeleidende rol op en bekijkt welke tussenkomsten mogelijk zijn in overleg met de school/leerlingen en de ouders. Soms kan er preventief (om schooluitval te voorkomen) gewerkt worden door een individuele of klassikale begeleiding op de school zelf uit te voeren. Voor een aantal jongeren echter zal het belangrijk zijn om hen tijdelijk en/of volledig uit het schoolse circuit (tijdens de schooluren) te halen om zo een nieuwe start mogelijk te maken. Doelstelling blijft in eerste instantie terugkeer naar school maar er kan ook een warme overdracht naar een vervolginstantie gebeuren wanneer terugkeer naar een schoolse setting niet meer mogelijk blijkt.

Verschillende **schoolexterne partners** hebben hierrond een aanbod op het terrein:

- **NAFT**: kan preventief of curatief ingezet worden in functie van leerlingen SO bij wie schooluitval en/of ongekwalificeerde uitstroom dreigt omwille van pedagogische, juridische, sociale of persoonlijke redenen. De trajecten zijn gericht op het versterken van secundaire onderwijsinstellingen in hun omgang met deze leerlingen of op het bevorderen van de re-integratie van leerlingen in het onderwijs. De trajecten kunnen aangeboden worden binnen de onderwijsinstelling of op een andere locatie. Een traject dient qua duur, methodiek en invulling afgestemd te zijn op de behoeften en de leeftijd van de individuele leerling of leerlingengroep. Ook trajecten ‘Leerrecht’ zitten hieronder. Dit is er voor jongeren met weinig of geen perspectieven op school, tijdelijk of duurzaam, die toegeleid worden naar een alternatief leertraject: een vorm van arbeid of vrijwilligerswerk en een intensieve begeleiding waar nodig.
<https://onderwijs.vlaanderen.be/index.php/nl/naft-naadloze-flexibele-trajecten>
- **Zorgboerderij**: Er kan samengewerkt worden tussen CLB’s en zorgboerderijen voor jongeren met leerplichtproblemen. Eén van de uitgangspunten daarbij is dat wanneer jongeren de kans

krijgen om (onder toezicht en begeleiding van een land- of tuinbouwer) werk op te nemen dat zij als nuttig en dienstbaar ervaren, zij zichzelf zullen terugvinden en opnieuw perspectieven zullen ontdekken om iets van hun schoolcarrière te maken.

<http://www.groenezorg.be/>

- **Trajectbegeleiding vanuit Jeugdhulp, modules ondersteunende begeleiding:**

Deze module omvatte in oorsprong de initiatieven die time-outs, ontheming, kortdurende ervaringstrajecten, alternatieve dagbesteding en pedagogische projecten organiseerden. Het uitgangspunt van dit aanbod is dat de ondersteunende begeleiding specifiek wordt toegevoegd aan een individueel hulpverleningstraject van een jongere, zodat de continuïteit van dit traject behouden blijft. Deze modules kunnen ingezet worden los van, of gekoppeld aan andere modules. Een organisatie die 1 dergelijke module aanbiedt, begeleidt minimaal 12 jongeren dagelijks gedurende 2 weken (10 begeleidingsdagen). Ook hier geldt opnieuw het gemiddelde. Men kan dus ook de ene jongere een kort project van 2 dagen aanbieden, en een andere een project van meerdere weken.

Mogelijke acties die hieronder kunnen vallen:

- Stimuleren tot dag- en vrijetijdsbesteding
- Integraal werken op verschillende levensdomeinen (onderwijs, werk, vrije tijd, ...)
- Ontwikkelen en aanbieden van programma's, afgestemd op de problematieken van de doelgroep
- Op gang brengen van veranderingsprocessen
- Schools functioneren bevorderen
- Gezins- en contextgesprekken
- ...

- **Ander schoolextern aanbod** gaande van dagbesteding tot trajectbegeleiding en/of een combinatie van beide. Vaak gaat het hier om privé-initiatieven die al heel wat jaren werkzaam zijn in het begeleiden van jongeren die de binding met school kwijt zijn.

Zie verder voor een link naar de partners die hierrond een aanbod hebben binnen het Meldpunt.

2. Werking van het Meldpunt voor Schoolexterne Interventies

Het Meldpunt SI is een **gemeenschappelijk aanspreekpunt voor alle CLB's** van de Provincie Vlaams-Brabant die op zoek zijn naar een externe partner om de binding tussen leerling en school te vrijwaren en/of herstellen. De inzet kan preventief, compenserend of remediërend zijn als middel om schooluitval tegen te gaan.

De **algemene doelstelling** van het Meldpunt SI is jongeren die schoollopen in het secundair onderwijs (en beperkter voor kinderen van het basisonderwijs), maar dreigen uit te vallen, op een adequate manier toe te leiden naar de verschillende schoolexterne interventies die in de regio worden aangeboden. Hiervoor willen we met het Meldpunt SI een duidelijk overzicht aanbieden van de mogelijkheden.

Aanmeldingen gebeuren door een CLB-medewerker, na het doorlopen van het zorgcontinuüm (conform decreet leerlingbegeleiding).

Uit draaiboek samenwerking school-pdb-clb-NAFT:

Het CLB kan vanaf de fase van 'uitbreiding van zorg' een leerling of onderwijsinstelling, na indicatiestelling en in samenspraak met de onderwijsinstelling, doorverwijzen naar een schoolextern

aanbod. Bij een doorverwijzing naar een schoolextern aanbod, ongeacht de financiering van dit aanbod, moet het CLB zijn draaischijffunctie opnemen; dit wil zeggen dat het CLB altijd de doorverwijzer is naar een schoolextern aanbod. Het CLB zorgt hierbij, in gedeelde verantwoordelijkheid met het schoolextern aanbod, voor een warme toeleiding naar het schoolextern aanbod en terugkoppeling van het extern aanbod naar de school in functie van een afstemming op het onderwijstraject en de leerlingenbegeleiding. Het CLB werkt hiervoor samen met relevante partners

Indien **ouders of een voorziening** een aanmelding doet, wordt het CLB en de school alsnog betrokken om o.a. in orde te zijn met de leerplicht en eventueel om te bekijken of er misschien nog andere mogelijkheden zouden kunnen zijn (draaischijffunctie CLB).

Indien de **leerling niet ingeschreven** is in een school, wordt het CLB van de laatste school betrokken. Wanneer er niet geweten is tot welk CLB men zich moet wenden dan kan er beroep gedaan worden op het CLB dichtst bij de woonplaats van de betrokken leerling (vrije keuze van net). Indien nodig kan het traject wel al worden opgestart zodoende het leerrecht te kunnen garanderen.

De meeste schoolexterne interventies zijn bedoeld voor jongeren van het secundair onderwijs. Op de website kunnen ook projecten die een aanbod hebben voor – **12-jarigen** een plaats krijgen. Dit aanbod is echter nog beperkt, we voorzien een jaarlijkse bevraging via CLB-medewerkers rond het aantal vragen en noden in dit kader.

Opdrachten/taken van het Meldpunt Schoolexterne Interventies:

- Centraliseren van de aanmeldingen (die de CLB-medewerkers via het online formulier doen), registreren en rapporteren in Vlaams-Brabant op verschillende overlegfora
- De verschillende schoolexterne interventies bij de verwijzers bekend maken
- Dispatching naar de verschillende aanbieders (aanmeldingen filteren, ...)
- Ook zicht bieden op welke trajecten er effectief gelopen zijn
- Consultfunctie om CLB-medewerkers advies te geven bij de verschillende mogelijkheden
- Zicht hebben op de noden in de regio's

Wat zijn de **voordelen** om de aanmeldingen van schoolexterne interventies via het Meldpunt SI te laten verlopen

- Voordelen **voor de aanbieders**:
 - De aanbieders van schoolexterne interventies kunnen zichzelf zichtbaar maken door hun aanbod te omschrijven op de website van het Meldpunt. Met de huidige website kan de info er meteen opgezet worden.
 - Goede monitoring kunnen doen van de aanmeldingen in onze regio, en daardoor meer zicht krijgen op vraag en aanbod naar schoolexterne interventies en ruimer van de noden van leerlingen (en de scholen) die afhaken op school en nood hebben aan schoolexterne ondersteuning tijdens de schooluren
 - Aangezien de aanmeldingen door CLB-medewerker gebeuren is het CLB en de school betrokken zodat de ruime schoolloopbaan in het traject in rekening gebracht kan worden
 - De aanbieders ontvangen 2x/week de aanmeldingen door de medewerker van het Meldpunt (via sharepoint op woensdag en vrijdag), zodat zij een overzichtelijk beeld en vooral volledige informatie krijgen rond de leerling en de hulpvraag
- Voordelen **voor de aanmelders** (CLB-medewerker):
 - De CLB-medewerker kan zichzelf informeren door te surfen naar de website van het Meldpunt SI en zo op één plaats een duidelijk en volledig zicht krijgen op het aanbod van de schoolexterne interventies voor leerlingen waar schooluitval bij dreigt
 - De grondige kennis van het aanbod wordt bij de medewerker van het Meldpunt gelegd zodat niet alle CLB-medewerkers al het aanbod moeten kennen (= minder taakbelasting)

- Het aanmeldingsformulier willen we in een latere fase koppelen aan LARS (leerlingregistratiesysteem voor CLB's) zodat de aanmelding nog eenvoudiger kan gebeuren
- Het is een handig instrument om de signaalfunctie op een goede manier uit te voeren, zo kan men o.a. zien welke noden er in welke scholen zijn op vlak van het voorkomen van schooluitval
- **Voordelen voor de overheid:**
 - Zij kunnen een duidelijk zicht krijgen op het aanbod van schoolexterne interventies per regio, ook voor schoolexterne interventies die niet onder NAFT vallen
 - Door middel van cijfergegevens die het Meldpunt genereert uit de databank, krijgen zij een duidelijk beeld op de 'hoeveelheid' vraag per schoolexterne interventie, het aantal leerlingen waarvoor een aanmelding werd gedaan, de leeftijd, schoolinformatie, ...
 - Door middel van de informatie die wordt gehaald uit de opvolging van deze aanmeldingen zal men tevens ook zicht krijgen op het verloop van het traject van de leerling

Welke aanbieders laten hun aanmeldingen via het Meldpunt SI lopen?

- NAFT: aanmeldingen moeten sowieso via CLB verlopen - [zie omzendbrief NAFT dd 24/06/2020](#)
Noot: NAFT-aanbieders kiezen ervoor om ook de individuele en klastrajecten die met lokale middelen gefinancierd worden ook via CLB (Meldpunt SI) te laten verlopen met uitzondering van de begeleiding van leerkrachten en schoolteams (deze kunnen rechtstreeks door de school aangemeld worden).
 - Voor de regio Asse-Halle-Vilvoorde:
 - Arktos: www.arktos.be
 - Groep Intro: www.groepintro.be
 - Voor de regio Vlaams Brabant Oost:
 - Arktos: www.arktos.be
 - Koinoor: www.cidar.be/koinoor
 - Profo: www.profo.be
- Wereld van Indra: www.wereldvanindra.be
- TryOut: www.alba.be/ondersteunende-begeleiding/try-out/
- Reisburo/Roulot: www.sporen.be/wat-doen-we/afdelingen/reisburo-roulot
- Alba Biez: www.alba.be/ondersteunende-begeleiding/actieplek-dagactiviteit
- P.L.E.K. Halle: www.jeugdhulpdonbosco.be
- TaKO (CVO Volt): www.cvovolt.be/nieuws/?p=3858
- Groene Zorg: afspraak dat aanmeldingen die via Groene Zorg verlopen niet nog eens aangemeld moeten worden via het Meldpunt SI. Groene Zorg bezorgt op het einde van het schooljaar een overzicht van de aanmeldingen. www.groenezorg.be

We blijven ijveren dat de schoolexterne interventies waar rechtstreeks aangemeld moet worden ook de aanmeldingen via het Meldpunt SI laten verlopen (zie voordelen voor aanmelders en aanbieders)

4. Gezamenlijke intentieverklaring

November 2017 werd als één van de actiedoelen van het Netwerk Samen tegen Schooluitval een nieuwe **gezamenlijke intentieverklaring** opgesteld (als vervolg op de landschapstekening Leerrecht van 2013) om tussen school, CLB, NAFT, leerrecht en andere schoolexterne interventies afspraken te maken over het procesverloop van aanmelding en trajectbegeleiding.

- **Doel** van deze intentieverklaring is dat alle partners die schoolexterne trajecten aanbieden om jongeren te ondersteunen waar schooluitval dreigt of hiervoor aanmelden willen samenwerken vanuit gezamenlijk gedragen principes. Het idee is dat dit ondertekend zou worden door alle aanbieders en CLB's. Bij nieuwe aanbieders wordt gevraagd om hiermee akkoord te gaan.
- Met deze intentieverklaring onderschrijven zij volgende **kwaliteitseisen** om een *trajectbegeleiding* binnen dit kader te realiseren:
 - o CLB staat in voor **zorgzame toeleiding** voorafgaand aan de aanmelding (cf. zorgcontinuüm)
 - o De **aanmelding** bij het Meldpunt SI gebeurt door **CLB** (zie hoger bij werking van het Meldpunt SI voor eventuele uitzonderingen)
 - o De partners engageren zich om de **informatie over hun aanbod** schoolexterne interventies via Meldpunt beschikbaar te stellen aan elkaar en aan de aanmelders
 - o Traject start steeds met **ronde tafel** (geldt niet voor klasbegeleidingen) met alle betrokkenen die op basis van een mandaat "iets te zeggen hebben over scholing en leersituatie van de jongeren". Deze ronde tafel heeft als doel de huidige leersituatie van deze jongeren te bekijken en dit met maximaal engagement van alle betrokkenen. Het resultaat dan de ronde tafel kan zijn:
 - Opnieuw aansluiting bij één of andere vorm van onderwijs
 - Opstart van een traject schoolexterne interventie
 - Combinatie van beide

Indien een organisatie van dagbesteding (vb zorgboerderij, Riszas, ...) zelf geen ronde tafel organiseert, engageert die zich om dit door één of meerdere partners te laten uitvoeren.

 - o Partners voelen zich **gezamenlijk verantwoordelijk** voor het uitwerken van trajecten
 - o Iedereen neemt zeker deel aan een **eindronde tafel** ifv kwaliteitsvolle warme overdracht

Om een goede samenwerking te kunnen bieden vinden we het belangrijk dat deze gezamenlijke intentieverklaring **ondertekend** wordt door alle partners (scholen via hun scholengemeenschap, CLB als aanmelder, schoolexterne interventie als aanbieder).